

ОЦІНКА ЗАБІЙНИХ ЯКОСТЕЙ ПОМІСНИХ БУГАЙЦІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Ткачук В. П., кандидат с.-г. наук, доцент

Постановка проблеми дослідження. Жива маса є однією із основних ознак м'ясної продуктивності тварин. Однак найбільш точно останню оцінюють за величиною маси туші і забійної маси. Формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби проходить під впливом спадкових факторів, а також залежить від рівня годівлі та умов утримання тварин.

У теперішній час основну кількість яловичини в Україні одержують від худоби молочних та комбінованих порід і лише незначну частину – за рахунок розведення м'ясної худоби. Успішне розв'язання проблеми виробництва яловичини значною мірою пов'язано з господарсько-біологічними ознаками тварин, їх скороспілістю, оплатою корму, приростом, відтворними показниками, високим забійним виходом та якістю м'яса. Тому значну увагу потрібно звертати на покращення м'ясних якостей тварин планових порід і типів та створення вітчизняних порід і типів м'ясної худоби.

Багаточисельні дослідження показують, що велика рогата худоба будь-яких порід при інтенсивному і правильному вирощуванні може досягти високої м'ясної продуктивності. Але при однакових умовах вирощування і утримання тварини м'ясних порід і помісі, отримані від схрещування особин різних порід великої рогатої худоби, швидше відгодовуються, дають вищий забійний вихід з кращим співвідношенням їстівних і неїстівних частин, швидше та економніше переробляють різні корми в продукцію, мають ніжніше і смачніше м'ясо порівняно з ровесниками молочних і молочно-м'ясних порід.

Тому **мета** наших досліджень – оцінити забійні якості помісних бугайців, отриманих від схрещування корів української чорно-рябої молочної породи з бугаями вітчизняних м'ясних порід.

Результати дослідження. Для проведення досліду за принципом пар-аналогів були сформовані п'ять груп бичків різних генотипів (табл. 1).

Таблиця 1

Схема досліду

Група	Порода, породне поєднання	Стать	Кількість голів
I	Українська чорно-ряба молочна порода	бугайці	10
II	Українська чорно-ряба молочна порода х поліська м'ясна	бугайці	10
III	Українська чорно-ряба молочна порода х симентальська м'ясна (яка створюється)	бугайці	10
IV	Українська чорно-ряба молочна порода х українська м'ясна	бугайці	10
V	Українська чорно-ряба молочна порода х волинська м'ясна	бугайці	10

Годівлю піддослідних тварин проводили за раціонами, прийнятими в даному господарстві і характерними для зони Полісся України. Облік спожитих кормів здійснювали шляхом вирахування різниці між масою заданих кормів і їх залишків один раз в місяць, а при зміні раціону під час проведення контрольної годівлі – за методикою ВНИИМС.

Забійні та м'ясні якості тварин вивчали за результатами забою за методиками ВІТу, ВНИИМС та Г.Т. Шкурина та ін. З кожної групи забивали по 3 бугайці у віці 12,5 і 16 місяців. Передзабійну живу масу визначали після 24-годинної голодної витримки в умовах м'ясокомбінату. Забій тварин, обробку туш і шкіри та обвалку туш проводили за технологією, що прийнята на м'ясокомбінаті.

Одержаний матеріал наукових досліджень обробляли методом варіаційної статистики за методиками Н.А. Плохинського, Е. К. Меркурьевой.

За результатами контрольного забою піддослідних бугайців встановлено, що за основними показниками м'ясної продуктивності між тваринами різних груп у 12,5-місячному віці спостерігалися відмінності.

За передзабійною масою у 12,5-місячному віці між бугайцями I і II групи різниця складала 61,2 (P<0,001), I і III – 77,1 (P<0,001), I і IV – 39,2 (P<0,01) та I і V – 33,3 кг (P<0,01), за масою парної туші – відповідно 42,5 (P<0,001), 50,2 (P<0,001), 31,9 (P<0,01) та 27,8 кг (P<0,001), за виходом туші 4,2 % (P<0,01), 3,9 (P<0,001), 4,8 (P<0,01) та 4,5 % (P<0,01), за масою внутрішнього жиру – 0,8 (P<0,05), 0,5, 1,1 (P<0,05) та 0,7 кг (P<0,10), за забійною масою – 43,3 (P<0,001), 50,7 (P<0,002), 33,0 (P<0,02) та 28,5 кг (P<0,001) і за забійним виходом – 4,2 (P<0,01), 3,7 (P<0,01), 5,0 (P<0,001) та 4,6 % (P<0,001).

У 16-місячному віці тварин I групи поступалися за передзабійною масою ровесникам II групи на 44,8 (P<0,01), III – на 56,2 (P<0,002), IV – на 35,3 (P<0,001) та V – на 39,1 кг (P<0,001), за масою парної туші – відповідно на 41,2 (P<0,001), 39,8 (P<0,01), 31,3 (P<0,001) та 34,4 кг (P<0,001), за виходом туші – на 5,0 (P<0,001), 2,8 (P<0,001), 3,7 (P<0,001) та 4,0 % (P<0,001), за масою внутрішнього жиру – на 1,5 (P<0,02), 3,1 (P<0,001), 0,7 (P<0,01) та 2,2 кг (P<0,001), за забійною масою – на 42,7 (P<0,001), 42,9 (P<0,002), 32,0 (P<0,001) та 36,6 кг (P<0,001) і за забійним виходом – на 5,2 (P<0,001), 3,3 (P<0,001), 3,7 (P<0,001), 4,4 % (P<0,001).

Результати наших досліджень показують, що з віком бугайців показники м'ясної продуктивності зростали. Так, передзабійна маса у 16-місячному віці порівняно з 12,5-місячним у тварин I групи збільшилася в 1,40, II – в 1,25, III – в 1,22, IV – в 1,32 і V – в 1,37 рази, за масою парної туші – відповідно в 1,47; 1,33; 1,25; 1,36; 1,42, за виходом туші – в 1,04; 1,06; 1,02; 1,02 і 1,03, за масою внутрішнього жиру – в 2,0; 1,97; 2,60; 1,63 і 2,21, за забійною масою – в 1,48, 1,34; 1,28; 1,36 і 1,44 та за забійним виходом – в 1,05; 1,07; 1,04 1,03 і 1,05 рази. З 12,5- до 16-місячного віку передзабійна маса бугайців української чорно-рябої молочної породи збільшилася на 80,2 (P<0,001), помісей II групи – на 69,8 (P<0,001), III – на 65,3 (P<0,01), IV – на 82,3 (P<0,001), V – на 92,0 кг (P<0,001), маса парної туші – відповідно на 50,9 (P<0,002), 49,6 (P<0,001), 40,5 (P<0,02), 50,3 (P<0,002), 57,5 кг (P<0,001), вихід туші – на 2,5 (P<0,01), 3,3 (P<0,01), 1,4 (P<0,01), 1,4 (P<0,10), 2,0 % (P<0,001), вихід внутрішнього жиру – на 3,0 (P<0,001), 3,7 (P<0,002), 5,6 (P<0,001), 2,6 (P<0,001), 4,5 кг (P<0,002), забійна маса – на 53,9 (P<0,001), 53,3 (P<0,001), 46,1 (P<0,01), 52,9 (P<0,002), 62,0 кг (P<0,001) та забійний вихід – на 3,1 (P<0,001), 4,1 (P<0,01), 2,7 (P<0,02), 1,8 (P<0,01), 2,9 % (P<0,01).

Висновок. Отже, помісі відзначалися більш важкими і повном'ясними тушами порівняно з чистопородними ровесниками української чорно-рябої молочної породи. Різниця за масою парної туші у 16-місячному віці на користь помісей з поліською м'ясною породою складала 41,2 (P<0,001), з сментальською м'ясною – 39,8 (P<0,01), з волинською м'ясною – 31,3 (P<0,001) та з українською м'ясною – 34,4 кг (P<0,001), а за виходом туші – відповідно 5,0 (P<0,001), 2,8 (P<0,001), 3,7 (P<0,001) і 4,0 % (P<0,001). Помісні тварини характеризувалися вищим забійним виходом порівняно з бугайцями контрольної групи.